

സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം III
കെ. ദാമോദരൻ

5. ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ

സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം III

കെ. ദാമോദരൻ

(മലയാളം: രാഷ്ട്രീയം, ചരിത്രം)

കെ. ദാമോദരൻ എഡിറ്റോറിയൽ കമ്മിറ്റി

- ആന്റണി തോമസ്
- സി. എൻ. ജയദേവൻ
- എം. പി. അച്യുതൻ
- ഐ. വി. ശശാങ്കൻ
- ഡോ. വള്ളിക്കാവ് മോഹൻദാസ്

© 2009–2020 Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd., Trivandrum, owned by Communist Party of India, Trivandrum.

Printed editions published by Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd.

First published in print media 2009.

The electronic versions are released under the provisions of [Creative Commons Attribution By Share Alike](#) license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [X_YL^AT_EX](#) from [T_EXLive](#) 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

Cover: [Mansu Hill Grand Monument](#), a picture of sculpture by [Jennybento](#). The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

5	ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ	1
---	--------------------------	---

— 5 —

ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ

മാലി

വ്യക്തിയും സാമൂഹ്യഘടനയും

മുതലാളിത്തമവസാനിപ്പിച്ച് സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ നന്നാവുമെന്നാണോ പറഞ്ഞത്? അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ നാൽപ്പതുകൊല്ലക്കാലം സോഷ്യലിസം കെട്ടിപ്പടുത്ത ഒരു രാജ്യത്തിൽ സ്റ്റാലിൻമാരും, പതിനഞ്ചുകൊല്ലക്കാലം സോഷ്യലിസത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ മറ്റൊരാജ്യത്തിൽ മാവോസേതുങ്ങുമാരും ഉണ്ടായതെന്തുകൊണ്ടാണ്? സ്റ്റാലിന്റെ താൻ പ്രാമാണിത്യത്തിന്കീഴിൽ ലക്ഷക്കണക്കിലുള്ള ജനങ്ങൾ മരവിച്ചു വ്യക്തിത്വത്തോടുകൂടി ഭേദവിഹ്വലമായി കഴിയുകയും പതിനായിരക്കണക്കിലുള്ള നിരപരാധികൾ നെറികെട്ട മർദ്ദനങ്ങൾക്കിരയാവുകയും അസംഖ്യംപേർ അന്യായമായും നിർഭയമായും വെടിവെച്ചുകൊല്ലപ്പെടുകയും ചെയ്തതെന്തുകൊണ്ടാണ്? സ്റ്റാലിനങ്ങനെ ലെനിൻ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരുന്ന വ്യക്തിപരമായ ദുർഗുണങ്ങൾ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥ ശക്തിപ്പെടുത്തിനുശേഷവും വർദ്ധിക്കുകയോ ചെയ്തു? മാവോസേതുങ്ങിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ ഇന്ത്യയെ ആക്രമിക്കുകയും പ്രധാനമന്ത്രി നെഹ്റുവിനെപ്പറ്റി വൃത്തികെട്ട രണകൾ പ്രചരിപ്പിക്കുകയും അണവായുധ യുദ്ധത്തിന് ജയജയപാടുകയും മറ്റും ചെയ്തതിന് കാരണമെന്താണ്? മുതലാളിത്തമവസാനിപ്പിച്ച് സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിച്ചതുകൊണ്ടുമാത്രം മനുഷ്യൻ നന്നാവുകയില്ല എന്നല്ലേ ഇത് കാണിക്കുന്നത്? സാമൂഹ്യസാഹചര്യങ്ങൾ അനുകൂലമായതുകൊണ്ടുമാത്രം വ്യക്തികൾ ഉൽകൃഷ്ടരും സൽഗുണസമ്പന്നരായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല എന്നല്ലേ ഇത് തെളിയിച്ചുകാട്ടുന്നത്.

തീർച്ചയായും അതേ, മനുഷ്യന്റെ വ്യക്തിത്വത്തെ ചവുട്ടിത്തേയ്ക്കുകയും മാനുഷികങ്ങളായ സാമ്പത്തിക മൂല്യങ്ങളെ വളച്ചൊടിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മുതലാളിത്ത സാഹചര്യങ്ങൾ നീക്കംചെയ്യപ്പെട്ടു എന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം മനുഷ്യൻ നന്നായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. സാമ്പത്തിക ബന്ധങ്ങളുടെ മാറ്റങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിൽ മാറ്റങ്ങളുണ്ടായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥയിലും ചിത്ത വ്യക്തികളുണ്ടാവാം. പട്ടിണിയും പായാരവും സാമ്പത്തിക പരാധീനതകളും അവസാനിച്ചാലും വ്യക്തികൾ നന്നായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല എന്നതിന് മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിൽത്തന്നെ ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണാം. സ്വത്തുക്കളുള്ള വർക്കിടയിൽപോലും സ്വാർഥവും ക്രൂരതകളും കളവും കൊലപാതകങ്ങളും താനോന്നിത്തവും വ്യഭിചാരവും നടക്കാറുണ്ട്.

സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥയിൽ ചിത്തവ്യക്തികളുണ്ടാവണമെങ്കിൽ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ നല്ലവ്യക്തികളുണ്ടായിക്കൂടെ? തീർച്ചയായുമുണ്ടാവണം. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽകീഴിൽ ചൂഷണവും മർദ്ദനവുമനുഭവിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ നിന്നാണ് നിസ്വാർത്ഥരും ത്യാഗശീലരായ വിപ്ലവകാരികളും സത്യസന്ധരായ മനുഷ്യസ്നേഹികളും ഉയർന്നുവരാറുള്ളത്.

ചൂഷിതരായ ജനങ്ങളുടെ കാര്യമിരിക്കട്ടെ, ചൂഷണവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട മുതലാളികൾക്കിടയിൽത്തന്നെ നല്ല വ്യക്തികൾ ഉണ്ടായിക്കൂടെ?

ഒരു ചോദ്യം കൂടി, സാമൂഹ്യപരിവർത്തനങ്ങൾക്കുതന്നെ ഉന്നതൻമാരായ വ്യക്തികൾ ആവശ്യമല്ലേ? ബുദ്ധനും, വിവേകാനന്ദനും നെപ്പോളിയനും വാഷിംഗ്ടൺ ലെനിനും ഗാന്ധിയും അതേപോലുള്ള മഹാൻമാരായ മറ്റു വ്യക്തികളുമല്ലേ സാമൂഹ്യപരിവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുകയും ചരിത്രത്തെ മാറ്റിമറിയ്ക്കാൻ ജനലക്ഷങ്ങളെ അണിനിരത്തുകയും ചെയ്തു?

അതേ; യാതൊരു സംശയവുമില്ല.

എന്ത്! അപ്പോൾ മാർക്സിസം പൊളിത്തു പാളിസായി എന്നാണോ പറയുന്നത്? സാമ്പത്തികശക്തികളാണ് മനുഷ്യന്റെ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നത് എന്നും സാമ്പത്തിക ഘടന മാറിയാൽ മനുഷ്യസ്വഭാവം തനിയെ മാറിക്കൊള്ളുമെന്നും വാദിക്കുന്ന മാർക്സിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തം തകർന്ന് തരിപ്പണമായി എന്നാണോ ഇറന്നു പറയുന്നത്?

മാർക്സിസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഒറ്ററ്റിരവരണകളിൽ നിന്നാണ് ഇത്തരം ചോദ്യങ്ങളുയർന്നുവരുന്നത്. ചരിത്രത്തിൽ വ്യക്തികൾ വഹിക്കുന്ന പങ്കിനെ മാർക്സിസം നിഷേധിക്കുന്നില്ല. വെറും സാമ്പത്തിക ഘടനയിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾ മാത്രമാണ് മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെ നിർണ്ണയിക്കുന്നത് എന്നോ മുതലാളിത്തമവസാനിപ്പിച്ച സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിച്ചാൽ വ്യക്തികൾ സ്വയം നന്നായിക്കൊള്ളും എന്നോ മാർക്സിസം പറയുന്നില്ല തീർച്ച. മാർക്സ് പറഞ്ഞതിതാണ്:

‘മനുഷ്യൻ തങ്ങളുടെ ചരിത്രം സ്വയം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. എന്നാൽ അത് അവർ തങ്ങൾക്ക് തോന്നിയപടി സൃഷ്ടിക്കുകയല്ല ചെയ്യുന്നത്. അവരവർ സ്വയം തിരഞ്ഞെടുത്ത സാഹചര്യത്തിലല്ല, പിന്നെയൊ നിർദ്ദിഷ്ടവും നേരിട്ടുകാണപ്പെടുന്നതും ഭൂതകാലത്തിൽ നിന്നു ഉയർന്നുവന്നതുമായ സാഹചര്യത്തിലാണ് അവർ ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കുന്നത്.’

എംഗെൽസ് ബ്ലോഷിയനായ ഒരു കത്തിൽ ഇത് കൂടുതൽ വ്യക്തമാക്കുന്നു:

‘ചരിത്രപരമായ ഭൗതികവാദമനുസരിച്ച് ചരിത്രത്തിന്റെ അവസാനത്തെ നിയമകരണി യഥാർഥ ജീവിതത്തിന്റെ ഉൽപാദനവും പുനരുൽപ്പാദനവുമാണ്. ഇതിലപ്പുറമൊന്നും ഞാനോ മാർക്സോ ഉന്നിപ്പാഞ്ഞിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ട് ആരെങ്കിലും ഇതിനെ വളച്ചൊടിച്ച് ചരിത്രത്തിന്റെ നിയമകരണി സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ മാത്രമാണെന്ന് പറയുകയാണെങ്കിൽ അത് ഈ സിദ്ധാന്തത്തെ നിർദ്ദിഷ്ടവും ശൂന്യവുമായിത്തീർക്കും... രാഷ്ട്രീയവും നിയമപരവും തത്ത്വശാസ്ത്രപരവും സാഹിത്യപരവും കലാപരവുമായ എല്ലാ അഭിവൃദ്ധികളും സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിയെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നത്. പക്ഷേ, ഇവയെല്ലാം അന്യോന്യം സ്വാധീനം ചെലുത്തുകയും സാമ്പത്തികാടിത്തറയെ തന്നെ ബാധിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇതിന്റെ അർത്ഥം എല്ലാറ്റിന്റേയും കാരണം സാമ്പത്തിക പരിതഃസ്ഥിതിയാണെന്നോ, അതുമാത്രമേ ഫലപ്രദമാകൂ എന്നോ, മറ്റൊരും നിർജ്ജീവങ്ങളാണെന്നോ അല്ല. സാമ്പത്തികാവശ്യങ്ങളുടെ അടിത്തറയിൽ ഇവയെല്ലാം പരസ്പരം സ്വാധീനം ചെലുത്തുകയും ഒടുവിൽ ഇവ ചരിത്രത്തിന്റെ നിർണ്ണായകശക്തികളായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നാണ് പരമാർത്ഥം.’

ചരിത്രത്തിന്റെ സൃഷ്ടാവ്

അപ്പോൾ മനുഷ്യൻ ചരിത്രത്തിന്റെ അടിമയല്ല, യജമാനനാണ്. സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളുടെ സൃഷ്ടി മാത്രമല്ല, അവയുടെ സൃഷ്ടാവുകൂടിയാണ്. ബോധപൂർണ്ണമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെയും സമരങ്ങളിലൂടെയും സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളെ മാറ്റാനും പുതിയ ബന്ധങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കാനും അവനു കഴിവുണ്ട്. രാജവാഴ്ചകളേയും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ബീഭത്സതകളേയും ചൂഷണവ്യവസ്ഥകളേയുമെല്ലാം തന്നെ കരുത്തുറ്റ കൈകൾകൊണ്ട് തകർത്തു തരിപ്പണമാക്കിയവനാണവൻ. 1789, 1917, 1947 ആഗസ്റ്റ് 15 എല്ലാം മനുഷ്യന്റെ സൃഷ്ടികളാണ്. ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കുമ്പോൾ സാമൂഹ്യ വളർച്ചയുടെ നിയമങ്ങളേയും സാമൂഹ്യസാഹചര്യങ്ങളേയും കണക്കിലെടുക്കണമെന്നതു ശരിതന്നെ, എന്തെന്നാൽ സാമൂഹ്യനിയമങ്ങൾ വ്യക്തിയുടെ ഇച്ഛാശക്തിയിൽ നിന്നു സ്വതന്ത്രങ്ങളായിട്ടാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ സാമൂഹ്യനിയമങ്ങളെ വെല്ലുവിളിക്കുന്ന ആശയാഭിലാഷങ്ങൾ മുരടിച്ചുപോവുകയേ ഉള്ളൂ. ഉദാഹരണത്തിന് 1789-ൽ നിന്നുകൊണ്ട് 1917നെ സൃഷ്ടിക്കുക സാധ്യമായിരുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ചൂഷണവും മർദ്ദനവുമില്ലാത്ത വർഗ്ഗരഹിതമായ ഒരു സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയത്തക്കവണ്ണം സാമൂഹ്യോൽപ്പാദനശക്തികൾ അത്രയ്ക്ക് വളർന്ന് കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടത്രേ ബേബുപിനെപ്പോലുള്ള വിപ്ലവകാരികളുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ തകർന്നുപോയത്. വ്യക്തിയുടെ ആഗ്രഹാഭിലാഷങ്ങൾ സഫലമാവണമെങ്കിൽ അവ സാമൂഹ്യവളർച്ചയുടെ നിയമങ്ങൾക്ക് പൊരുത്തപ്പെട്ടവയായിരിക്കണം എന്നാണിതു കാണിക്കുന്നത്. എന്നാൽ ഇതിന്റെ അർത്ഥം വ്യക്തിയുടെ ഓരോ പ്രവർത്തനവും സാമൂഹ്യനിയമങ്ങളാൽ നിർബന്ധിക്കപ്പെടുന്നുവെന്നല്ല, സാമൂഹ്യനിയമങ്ങൾ മനുഷ്യന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തേയും മുൻകയ്യിനേയും നശിപ്പിക്കുന്നില്ല. സാമൂഹ്യസാഹചര്യങ്ങളുടെ അടിത്തറയിൽനിന്നുകൊണ്ട് തന്റെ വ്യക്തിപരമായ സ്വാതന്ത്ര്യബോധത്തിന് രൂപം നൽകാൻ അവന് സാധിയ്ക്കും. വ്യക്തമായ ഒരു സാമൂഹ്യദർശനത്തിനു വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാനോ പ്രവർത്തിക്കാനായിരിക്കാനോ അവന് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. വേണമെങ്കിൽ പണത്തിന്റെ പ്രലോഭനങ്ങൾക്കു വഴങ്ങുകയോ ലോക്കപ്പുമ്മികളുടെ ഭീഷണിയുമുന്തിർ മുട്ടുകത്തുകയോ ചെയ്യാം. മൂപ്പുതുവള്ളിക്കാശിനുവേണ്ടി സഹപ്രവർത്തകനെ ഒറ്റുകൊടുക്കാം. അതല്ല, പ്രലോഭനങ്ങളേയും ഭീഷണികളേയും വകവയ്ക്കാതെ സ്വന്തം ആദർശത്തിലുറച്ചുനിൽക്കണമെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊന്നു വാ. ആദർശത്തിന് വേണ്ടി സ്വന്തം താൽപര്യങ്ങളെ ബലികഴിയ്ക്കാൻ വിടർന്ന പുഞ്ചിരിയുമായി തൂക്കമരത്തിലേറാനും അവനു സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. ഏതുമാർഗം സ്വീകരിയ്ക്കണമെന്ന് സാമൂഹ്യനിയമങ്ങളെയല്ല വ്യക്തിയുടെ സ്വന്തം ഇഷ്ടത്തെയാണാശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നത്.

സാമൂഹ്യചരിത്രത്തിൽ വ്യക്തിയുടെ ബോധപൂർവ്വമായ പങ്കിനെക്കുറിച്ച് എംഗെൽസ് ഇങ്ങനെ വിവരിക്കുന്നു:

“...മുഖ്യമായ ഒരു കാര്യത്തിൽ സമുദായത്തിന്റെ ചരിത്രം പ്രകൃതിയുടേതിൽ നിന്ന് അടിസ്ഥാനപരമായി വ്യത്യസ്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു കാണാം. പ്രകൃതിയിൽ, അതിന്റെമേൽ മനുഷ്യനുള്ള പ്രത്യേകതകളെല്ലാം അവഗണിക്കുന്നതായാൽ — പരസ്പരം പ്രവർത്തിക്കുന്ന അന്ധവും അബോധവുമായ ഘടകങ്ങൾ മാത്രമേയുള്ളൂ. അവയുടെ പരസ്പര പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെയാണ് സാമൂഹ്യനിയമം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. പ്രകൃതിയിൽ സംഭവിക്കുന്ന യാതൊന്നും തന്നെ വസ്തുക്കളുടെ ഉപരിതലത്തിൽ കാണാവുന്ന എണ്ണമറ്റ യാദൃച്ഛികസംഭവങ്ങളാകട്ടെ, ഈ യാദൃച്ഛികതകളുടെ പിന്നിൽ ഒരു ക്രമമുണ്ടെന്നു തെളിയിക്കുന്നു. അതിനടിമപ്രകാരമുള്ള — പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നില്ലാത്ത ബോധപൂർവ്വം അഭിലാഷിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു ലക്ഷ്യമെന്ന നിലയുണ്ട്. സമുദായത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ നേരെമറിച്ച് നടൻമാരുമെല്ലാം യോജിച്ചുവെരാൻ. ദൃശ്യതയും വികാരവായുളളവരും നിശ്ചിതമായ ലക്ഷ്യങ്ങളെ ഉന്നംവെച്ചുകൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്നവരും ആയ മനുഷ്യരാണ്. ബോധപൂർവ്വമായ ഒരുദേശ്യം കൂടാതെ ഉദ്ദിഷ്ടമായ ഒരു ലക്ഷ്യം കൂടാതെ, യാതൊന്നും സംഭവിയ്ക്കുന്നില്ല. ഈ വ്യത്യസ്തം ചരിത്രഗവേഷണത്തിന്, പ്രത്യേകിച്ചും ഒറ്റപ്പെട്ടകാലഘട്ടങ്ങളേയും സംഭവങ്ങളേയും പഠനത്തിന് വളരെ പ്രധാനമാണ്. എങ്കിലും ആന്തരികമായ സാമാന്യനിയമങ്ങളാണ് ചരിത്രത്തിന്റെ ഗതിയെ നിർണ്ണയിക്കുന്നത് എന്ന വസ്തുതയെ മാറ്റാനും അതിന് സാധ്യമല്ല.” (സി.ലക്ലേസ് വർക്ക്സ് II എന്ന പുസ്തകത്തിൽ).

പട്ടിണിയും കഷ്ടപ്പാടും തീർത്ഥാടകർക്കു പ്രചോദനം നൽകുമെന്നു മുക്തിയിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. പട്ടിണിയിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടാൻവേണ്ടി മോഷണമോ വ്യഭിചാരമോ നടത്തുന്നവരുണ്ട്. എന്നാൽ, മോഷണവും വ്യഭിചാരവും പട്ടിണിയുടെ അനിവാര്യഫലങ്ങളാണെന്ന് പറയാമോ? പാടില്ല. പട്ടിണിയുടെ തീച്ചളയിൽ കിടന്നു നരകിയ്ക്കുന്ന ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകൾ മോഷ്ടിക്കാനോ വ്യഭിചരിക്കാനോ പോകാറില്ല. എല്ലാവരും പട്ടിണിയുടെ പ്രേരണയ്ക്ക് വശംവദരായി മോഷ്ടിക്കാൻ പുറപ്പെട്ടാലത്തെ സ്ഥിതി എന്താവും. മോഷ്ടിക്കണോ, മോഷ്ടിയ്ക്കാതിരിക്കണോ, വ്യഭിചരിക്കണോ, വ്യഭിചരിയ്ക്കാതിരിക്കണോ, ഇത് തീരുമാനിക്കുന്നത് സാമൂഹ്യസാഹചര്യങ്ങളല്ല, വ്യക്തിയാണ്.

വ്യക്തിയും വർഗബന്ധങ്ങളും

ഭൗതികസാഹചര്യങ്ങളുടെ സമ്മർദ്ദങ്ങൾ ഒരു വശത്ത്, പരമ്പരാഗതങ്ങളായ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യങ്ങളും സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളുടെ ആകെത്തുകയിൽ നിന്നുടലെടുത്ത സാംസ്കാരികബോധവും മറ്റുവശത്ത്. ഈ വ്യത്യസ്തഘടകങ്ങളുടെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ മാനസിക സംഘട്ടനങ്ങളുണ്ടാക്കാം. പോലീസിന്റെ ഇടിക്കൊള്ളുമ്പോൾ, അല്ലെങ്കിൽ പണസഞ്ചിയുടെ പ്രലോഭനമുണ്ടാകുമ്പോൾ, വ്യക്തിയുടെ ആന്തരികമായ ദുഃഖദോഷങ്ങൾ പരസ്പരം യുദ്ധം വെട്ടുന്നു. ഈ സംഘട്ടനങ്ങളിലൂടെയാണ് ഒടുവിൽ ഭീരുത്വമോ, ധീരതയോ, അവസരവാദമോ, ആദർശഭക്തിയോ ഏതാണ് വേണ്ടത് എന്ന് തീരുമാനിയ്ക്കപ്പെടുന്നത്.

ദുർബലമായ ആത്മാവ് പ്രലോഭനങ്ങൾക്കു പ്രേരണകൾക്കും കീഴടങ്ങുന്നു. പക്ഷേ, കീഴടങ്ങലിൽ ആഹ്ലാദമല്ല, ദുഃഖമാണുണ്ടാകുന്നത്. അതതാത്തതു ചെയ്യുമ്പോൾ കൈവിറയ്ക്കുന്നു. തെറ്റു ചെയ്തതിനുശേഷം പശ്ചാത്തപിയ്ക്കുന്നു. സാമൂഹ്യമായ ഉത്തരവാദിത്വബോധവും വ്യക്തിപരമായ ചാഞ്ചല്യവും തമ്മിലുള്ള സംഘട്ടനങ്ങളുടെ പ്രതിഫലനങ്ങളാണിവ.

മനുഷ്യൻ ഭൗതിക പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ സൃഷ്ടിയാണ്. പ്രകൃതിയോടും സമുദായത്തോടുമുള്ള ബന്ധങ്ങളാണ് മനുഷ്യനെ മനുഷ്യനാക്കുന്നത്. പക്ഷേ, അതേ സമയത്തുതന്നെ മനുഷ്യൻ പരിതഃസ്ഥിതികളെ രൂപപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. പരിതഃസ്ഥിതികൾ മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിയ്ക്കുന്നു. മനുഷ്യനാകട്ടെ പരിതഃസ്ഥിതികളെയും സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

വ്യക്തിയുടെ ആശയാഭിലാഷങ്ങളുടെയും സ്വഭാവങ്ങളുടെയും രൂപവൽക്കരണത്തിൽ ഭൗതികപരിതഃസ്ഥിതികൾ വഹിയ്ക്കുന്ന പങ്ക് നിസ്സാരമല്ല. ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥയിൽ ഓരോ വർഗത്തിനും പ്രത്യേകമായ ഭൗതികതാൽപര്യങ്ങളുണ്ടായിരിക്കും. മുതലാളികളുടെ താൽപര്യങ്ങളും തൊഴിലാളികളുടെ താൽപര്യങ്ങളും വ്യത്യസ്തങ്ങളാണ്. ഭൗതികതാൽപര്യങ്ങളാണ് വ്യത്യസ്ത ജനവിഭാഗങ്ങളെ വർഗ്ഗങ്ങളാക്കി വേർതിരിക്കുകയും യോജിപ്പിച്ചുണിനിരത്തുകയും ചെയ്യുന്നത്. സ്വന്തം വർഗ്ഗത്തിന്റെ താൽപര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സംഘടിച്ച്പോരാടുകയെന്നത് ഓരോ വ്യക്തിയുടെയും താൽപര്യമായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ വർഗ്ഗത്തിലെ എല്ലാ അംഗങ്ങൾക്കും ചില പൊതുതാൽപര്യങ്ങളുണ്ടായിത്തീരുന്നു. ഓരോ വർഗ്ഗത്തിലും ആധിപത്യം വഹിയ്ക്കുന്ന പൊതുചിന്താഗതികളും പൊതുവിമുഖ്യങ്ങളും ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളും രൂപം കൊള്ളുന്നു.

എന്നാൽ, അതോടൊപ്പം തന്നെ മറ്റുചില ഘടകങ്ങളും പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് കാണാം. ചുറ്റുപാടുകൾ, സഹായങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധങ്ങൾ, കടുബന്ധങ്ങൾ, ഔദ്യോഗിക ബന്ധങ്ങൾ, വിദ്യാഭ്യാസം, പുസ്തകങ്ങൾ, സിനിമ എന്നിങ്ങനെ പലതും വ്യക്തിയുടെ മനസ്സിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നു. അവസാനം വ്യക്തി തന്നെയാണ് ഓരോ ഘട്ടത്തിലും എന്തുചെയ്യണമെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നത്. ഒരു ഭാഗത്ത് ഭൗതിക സാഹചര്യങ്ങളുടെയും വർഗതാൽപര്യങ്ങളുടെയും സമ്മർദ്ദങ്ങൾ, മറ്റൊരു ഭാഗത്ത് മറ്റു ഘടകങ്ങളുടെ പ്രേരണകൾ. എല്ലായ്പ്പോഴും വർഗ്ഗതാൽപര്യങ്ങൾ വിജയിച്ചുകൊള്ളണമെന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, മനുഷ്യന്റെ വ്യക്തിപരമായ ചിന്തകളും ആഗ്രഹാഭിലാഷങ്ങളും ഇച്ഛാശക്തികളും ക്രിയാത്മകങ്ങളാണ്. അവ ഭൗതികസാഹചര്യങ്ങളുടെ അല്ലെങ്കിൽ വർഗബന്ധങ്ങളുടെ യാദൃച്ഛിക പ്രതിഫലനങ്ങളല്ല. പണിമുടക്കത്തിൽ പങ്കെടുക്കണോ, പങ്കെടുക്കാതിരിയ്ക്കണോ, കരിക്കാലിയാവണോ വിപ്ലവകാരിയാവണോ സോഷ്യലിസത്തെ എതിർക്കണോ അനുകൂലിയ്ക്കണോ ഇതെല്ലാം വെറും വർഗ്ഗബന്ധംകൊണ്ടു മാത്രമല്ല തീരുമാനിയ്ക്കപ്പെടുന്നത്. എന്തു ചെയ്യണമെന്നും എന്തു ചെയ്യാതിരിക്കണമെന്നും വ്യക്തിപരമായി സ്വന്തം ഇഷ്ടമനുസരിച്ച് തീരുമാനിയ്ക്കാൻ ഓരോ മനുഷ്യനും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. മുതലാളിവർഗ്ഗത്തിൽ ജനിച്ചു എന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം ഒരാൾ പിന്തിരിപ്പനായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിൽ ജനിയ്ക്കുന്ന എല്ലാവരും പുരോഗമനവാദികളായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. എല്ലാ വർഗ്ഗങ്ങൾക്കിടയിലും കാണാം പിന്തിരിപ്പൻമാരെയും പുരോഗമനവാദികളെയും. മർദ്ദിതവർഗ്ഗക്കാർക്കിടയിൽ കരിക്കാലികളേയും വർഗ്ഗവഞ്ചകരേയും കാണാം. മറിച്ച് ഉയർന്ന വർഗ്ഗക്കാർക്കിടയിൽ സോഷ്യലിസത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവരും ജനങ്ങളുടെ താൽപര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പൊരുതുന്നവരുമുണ്ടാവാം. ബുദ്ധനും വിവേകാനന്ദനും മാർക്സും ലെനിനും ഗാന്ധിയും നെഹ്റുവും മറ്റും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിൽ ജനിച്ചവരുമല്ല. ആദാംഷാൽഫ് ‘മനുഷ്യന്റെ തത്ത്വശാസ്ത്രം’ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിയ്ക്കുന്നതുപോലെ “ഓരോ വർഗ്ഗത്തിനുള്ളിലും വിപ്ലവകാരികളേയും എതിർവിപ്ലവകാരികളേയും സാമൂഹ്യഘടനയുടെ കാര്യത്തിൽ വെറും നിഷ്പക്ഷത പാലിക്കുന്നവരേയും കാണാം. സാമൂഹ്യസംഭവങ്ങളോടുള്ള സമീപനത്തിൽ വ്യക്തികൾ ചരിത്രപരമായ ആവശ്യകതയെ വകവയ്ക്കാതെ സ്വതന്ത്രരായി എന്തുചെയ്യണമെന്ന് തീരുമാനിയ്ക്കുകയും സ്വന്തം ഇഷ്ടമനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും നല്ല തെളിവാണ്.”

രാഷ്ട്രീയപാർട്ടികൾക്കെത്തും ഇതു കാണാം, തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയബോധമുള്ള മുന്നണിപ്പടയാണല്ലോ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി. എന്നാൽ, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽ അംഗമായിച്ചേർന്നു എന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം ഒരാൾ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ താൽപര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ആത്മാർത്ഥമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നവനായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. വ്യക്തിയുടെ സ്വഭാവഗുണങ്ങളെ പാർട്ടികാർയുകൊണ്ടുമാത്രം അളക്കാൻ കഴിയില്ല. മറ്റുപാർട്ടികളുടെ സ്ഥിതിയും വ്യത്യസ്തമല്ല. ഉദാഹരണത്തിന്, കോൺഗ്രസ് പാർട്ടിയുള്ളിലും കാണാം നല്ല വ്യക്തികളേയും ചിത്ത വ്യക്തികളേയും, സോഷ്യലിസത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവരേയും സോഷ്യലിസമെന്ന പദപ്രയോഗത്തിന്റെ മറവിലിരുന്നുകൊണ്ട് സ്വാർത്ഥതാൽപര്യങ്ങൾ നേടിയെടുക്കുന്നവരേയും. ഈ സ്ഥിതിക്ക് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ മാത്രമേ സോഷ്യലിസത്തിനുവേണ്ടി നിലകൊള്ളുന്നുവെന്നും കോൺഗ്രസ് പാർട്ടിയിൽ അംഗമായിപ്പോയ ആർക്കും സോഷ്യലിസത്തിൽ വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നും മറ്റുമുള്ള വാദങ്ങൾ അഹന്തയുടെ ബാലിശതകളാണ്.

ആർ

കമ്മ്യൂണിസമെന്നവചാൽ “ഓരോരുത്തനിൽ നിന്നും അവന്റെ കഴിവനുസരിച്ച്, ഓരോരുത്തനും അവന്റെ ആവശ്യമനുസരിച്ച്” എന്ന തത്വം നടപ്പിൽവരുത്താൻ കഴിയത്തക്കവണ്ണം ഉൽപ്പാദനശക്തികളെ വളർത്തുക എന്നതു മാത്രമല്ല ആർത്ഥം. ഉൽപ്പാദനശക്തികളുടെ വളർച്ച ലക്ഷ്യമല്ല മാർഗ്ഗമാണ്. മനുഷ്യനാണ് ലക്ഷ്യം. ആത്മീയമായ പരിപക്വതയോടുകൂടിയ ഉൽകൃഷ്ടമനുഷ്യരെ സൃഷ്ടിക്കുകയാണ് ഉന്നം. മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ കമ്മ്യൂണിസത്തിന് വേണ്ടിയുള്ള സമരം ഉൽകൃഷ്ടങ്ങളായ പുതിയ മാനുഷികബന്ധങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ള സമരമാണ്.

മനുഷ്യന്റെ വളർച്ചയ്ക്ക് മാനുഷികങ്ങളായ ജീവിതസാഹചര്യങ്ങൾ കൂടിയേ കഴിയൂ. ഉൽപ്പാദനബന്ധങ്ങളും വർഗ്ഗവ്യത്യാസങ്ങളും മറ്റും വെറും സാമ്പത്തികപ്രതിഭാസങ്ങൾ മാത്രമല്ല, മനുഷ്യന്റെ ജീവിത സാഹചര്യങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾ കൂടിയാണ്. മർദ്ദനവും ചൂഷണവുമില്ലാത്ത വർഗ്ഗരഹിതമായ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ സമുദായത്തിലെ മുഴുവൻ വ്യക്തികളുടേയും സർവ്വോത്തമമായ വളർച്ചയ്ക്കുവശ്യമായ ഉപാധികൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഭൗതികസ്വത്തുക്കളുടെ സമൃദ്ധി ആത്മീയാഭിവൃദ്ധിയുടെ അടിത്തറയാണ്. ഇങ്ങനെ മനുഷ്യന്റെ പൂർണ്ണതയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള സമരം സമുദായത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള സമരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ഭൗതികസ്വത്തുക്കളുടെ ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ പാർട്ടിമെമ്പറും ശ്രദ്ധിക്കണമെന്ന് സോവിയറ്റ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ ഇരുപത്തിരണ്ടാം കോൺഗ്രസ്സ് ആഹ്വാനം ചെയ്തു.

“കമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ ഭൗതികവും സാങ്കേതികവുമായ അടിത്തറ സൃഷ്ടിക്കാൻ വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുക, അധ്വാനത്തോടുള്ള കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സമീപനത്തിൽ ഒരു മാതൃകയായിത്തീരുക, ഉൽപ്പാദനക്ഷമതയുൾക്കൊള്ളുകയും പുതുതും പുരോഗമനപരവുമായിട്ടുള്ളതിലൊന്നും മുൻകയ്യെടുക്കുക, പരിഷ്കരിച്ച സാങ്കേതികമാർഗ്ഗങ്ങളെ പിന്തുടരുകയും പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക, സാങ്കേതികരീതികൾ സ്വായത്തമാക്കുകയും വൈദഗ്ദ്ധ്യം വളർത്തുകയും ചെയ്യുക, സോവിയറ്റ് നാടിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയുടേയും ശക്തിയുടേയും പ്രധാനവിലംബനമായ സോഷ്യലിസ്റ്റ് സ്വത്തുക്കളെ കാത്തുരക്ഷിക്കുകയും വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക. ഇതെല്ലാം ഓരോ പാർട്ടി മെമ്പറുടെയും കടമയാണ്.”

ഭൗതികപുരോഗതിയും ആത്മീയപുരോഗതിയും

എന്നാൽ, ഭക്ഷണവും വസ്ത്രവും പാർപ്പിടവും മറ്റു ഭൗതികസാമഗ്രികളും ഇഷ്ടപോലെ കിട്ടാവുന്നതു കൊണ്ടുമാത്രം മനുഷ്യൻ തൃപ്തിപ്പെടുകയില്ല. മനുഷ്യന് ഭൗതികാവശ്യങ്ങളെന്നപോലെതന്നെ ആത്മീയാവശ്യങ്ങളുമുണ്ട്. ഭൗതികനിലവാരത്തിന്റെ ഉയർച്ച ആത്മീയവും ധാർമ്മികവുമായ നിലവാരത്തിന്റെ ഉയർച്ചയ്ക്കു വഴിതെളിയുന്നു. പക്ഷേ, സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിയുടെ യാന്ത്രികമായ സൃഷ്ടിയല്ല ധാർമ്മികാഭിവൃദ്ധി. ജനങ്ങളുടെ ധാർമ്മികനിലവാരമുയരണമെങ്കിൽ അവരെ നയിക്കുന്ന നേതാക്കൻമാരുടെ ധാർമ്മികനിലവാരമുയരണം. സോവിയറ്റ് യൂണിയനിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയാണ് ജനങ്ങളെ കമ്മ്യൂണിസത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിലെ ഓരോ മെമ്പറുടെയും ജീവിതം ധാർമ്മികതയുടേയും സാൻമാർഗ്ഗീകതയുടേയും ഒരു മാതൃകയായിത്തീരണം. ഇതു സാധ്യമാണെങ്കിൽ മാർക്സിന്റെ ലെനിനിസ്റ്റ് തത്വങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ സ്വന്തം നിലവാരം മേൽക്കുമേലുയർത്താൻ ഓരോ മെമ്പറും പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാവശ്യമാണെന്ന് സോവിയറ്റ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ ചട്ടങ്ങൾ ഉറപ്പിപ്പറയുന്നു.

‘മാർക്സിസ്റ്റ് — ലെനിനിസ്റ്റ് തത്വങ്ങൾ സ്വായത്തമാക്കുകയും പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ നിലവാരമുൾക്കൊള്ളുകയും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സമുദായത്തിലെ മനുഷ്യനെ രൂപപ്പെടുത്തുകയും അതിനുപുറിയ വിദ്യാഭ്യാസം അവനു നൽകുകയും ചെയ്യുക; ബുർഷ്വാ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെയും, സ്വകാര്യസ്വത്തുമായ മനഃശാസ്ത്രത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളേയും, ഭ്രമകാലത്തിന്റെ മറ്റു ചിഹ്നങ്ങളേയും എല്ലാത്തരം പ്രകടനങ്ങളേയും എതിർക്കുക, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സദാചാരത്തിന്റെ നിയമങ്ങൾ പാലിയുക, പൊതുതാൽപര്യങ്ങൾക്ക് സ്വന്തം താൽപര്യങ്ങളേക്കാൾ പ്രാധാന്യം നൽകുക ഇതെല്ലാം ഓരോ പാർട്ടി മെമ്പറുടെയും കടമയാണ്.

അപ്പോൾ കമ്മ്യൂണിസം കെട്ടിപ്പടുക്കുക എന്നവെച്ചാൽ ഭൗതികസ്വത്തുക്കൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്നമാത്രമല്ല ആർത്ഥം. കമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ ഭൗതികവും സാങ്കേതികവുമായ അടിത്തറ കെട്ടിപ്പടുക്കാനുള്ള സമരം ഒരു പുതിയ മനുഷ്യനെ — കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള സമരത്തിന്റെ അവിഭാജ്യഘടകമാണ്. മാനുഷിക ഗുണങ്ങളുടെ വിളനിലമായ സമ്പൂർണ്ണ മനുഷ്യനെ രൂപപ്പെടുത്തുകയെന്നതാണ് കമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ ലക്ഷ്യം.

പക്ഷേ, ഉൽകൃഷ്ടമനുഷ്യർ നിറഞ്ഞ ഒരുൽക്കൃഷ്ട സമുദായം സൃഷ്ടിക്കണമെങ്കിൽ അതിനു നേതൃത്വം നൽകുന്നവരും ഉൽകൃഷ്ടരായിരിക്കണം. അതുകൊണ്ടാണ് സോവിയറ്റ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി പാർട്ടി മെമ്പർമാരുടെ സ്വഭാവരൂപവൽക്കരണത്തിൽ അത്രയധികം നിഷ്കർഷിക്കുന്നത്.

സാൻമാർഗ്ഗീകബോധത്തിൽ മാറ്റമുണ്ടാകണമെങ്കിൽ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ മാറണമെന്നു പറയുന്നത് ശരിയാണ്. പക്ഷേ, ഇതിന്റെ ആർത്ഥം സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥ മാറിയാൽ സ്വയമേവ സാൻമാർഗ്ഗീകബോധവും മാറിക്കൊള്ളണമെന്നല്ല. സാമ്പത്തികാടിത്തറ മാറ്റാനെന്നപോലെതന്നെ സ്വഭാവശുദ്ധി കൈവരുത്താനും ബോധപൂർവ്വമായ പരിശ്രമം ആവശ്യമാണ്. സാമ്പത്തികാടിത്തറയെ മാറ്റിമറിക്കുക താരതമ്യേന എളുപ്പമാണ്. സ്വഭാവരൂപവൽക്കരണമാക്കട്ടെ കൂടുതൽ വിഷമം പിടിച്ചതാണ്. റഷ്യയിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവം കഴിഞ്ഞിട്ട് അര നൂറ്റാണ്ടായി. എന്നിട്ടും പുതിയ മാനുഷികബന്ധങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള സാൻമാർഗ്ഗീകബോധം സാർവ്വത്രികമായിക്കഴിഞ്ഞു എന്ന് പറയാനായിട്ടില്ല. മനുഷ്യന്റെ ചിന്താഗതിയിലും സ്വഭാവങ്ങളിലും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോഴും നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടെന്നു കാണാം. സാമൂഹ്യതാൽപ്പര്യങ്ങളുടെ മുകളിൽ സ്വർത്ഥതാൽപര്യങ്ങളെ കയറ്റിയിരുത്തുന്നവരുണ്ട്, പൊതു മുതൽ അപഹരിക്കുന്നവരുണ്ട്, സങ്കീർണ്ണ സാൻമാർഗ്ഗീകരണവേണ്ടി സ്ഥാനമാനങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കുന്നവരുണ്ട്. മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയിൽ കാണപ്പെടുന്ന അത്രയധികം കുറ്റങ്ങളും, പാതകങ്ങളും, വിവാഹമോചനങ്ങളും, ആത്മഹത്യകളും ക്രൂരതകളും സമുദായദ്രോഹങ്ങളും സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥയിലില്ലെന്നു ഉള്ളത് ശരിതന്നെ. എങ്കിലും, അധഃപതനവാസനകൾ പൂർണ്ണമായി തുടച്ചുനീക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു പറയാനായിട്ടില്ല. സാധാരണ ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ മാത്രമല്ല, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർക്കിടയിൽപോലും ‘പാർട്ടി മെമ്പർഷിപ്പിനെ ഒരു ഉപജീവനമാർഗ്ഗമായി കണക്കാക്കുന്നവർ ഇപ്പോഴുമുണ്ടെന്ന് സമ്മതിച്ചേ തീരൂ’ എന്ന് ഇരുപത്തിരണ്ടാം കോൺഗ്രസ്സ് തുറന്നുപറയുകയുണ്ടായി. ഇത്തരം തഞ്ചം നോക്കികളിന്തിന്ന് പാർട്ടിയേയും സമുദായത്തേയും രക്ഷിക്കാൻ വേണ്ടി 22-ാം കോൺഗ്രസ്സ് ധീരമായ ചില നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുകയുണ്ടായി. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി മെമ്പർമാരുടെ പുനർവിദ്യാഭ്യാസമാണ് മുഖ്യമായ ഒരു പരിപാടി. ഓരോ പാർട്ടി മെമ്പറും തന്റെ ജീവിതത്തിൽ പുതിയ സാൻമാർഗ്ഗീക ബോധത്തിലടിയുറച്ച ഉൽകൃഷ്ടതകളും സ്വഭാവശുദ്ധിയും മേൽക്കുമേൽ വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരാൻ ബോധപൂർവ്വം പരിശ്രമിക്കണമെന്ന് സോവിയറ്റ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റി റിപ്പോർട്ട് ആവശ്യപ്പെടുന്നു:

“അദ്ധ്വാനത്തോടുള്ള കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മനോഭാവം, പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തോടുള്ള അങ്ങേയറ്റത്തെ കൂറ്, പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കാനും പരന്നുകൊള്ളുകയായി ജീവിക്കുന്നതിനോടും മറ്റൊരാൾക്കും ദുർബലങ്ങളോടും വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത നിലപാട്. മറ്റുള്ളവരോട് ആദരവും, സഹായപരവും, പാർട്ടിയോടും ജനങ്ങളോടുമുള്ള കൂറ് എന്നിവ കാര്യങ്ങളിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ മാതൃക കാണിയണമെന്ന് പാർട്ടി ചട്ടങ്ങൾ നിഷ്കർഷിക്കുന്നു. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സാൻമാർഗ്ഗീകതബോധത്തിന്റെ ഉന്നതതത്വങ്ങൾ നടപ്പിൽവരുത്താൻ വേണ്ടിയുള്ള സമരത്തിൽ ഓരോ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരനും ഒരു മാതൃകയായിത്തീരണം.”

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സദാചാരം

എന്താണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സാൻമാർഗ്ഗീകബോധമെന്നുവെച്ചാൽ? അതിൽ താഴെപ്പറയുന്ന സ്വഭാവഗുണങ്ങളുണ്ടായിരിക്കുന്നു എന്നു സോവിയറ്റ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ ചട്ടങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിയുന്നു.

- കമ്മ്യൂണിസമെന്ന ലക്ഷ്യത്തോട് കൂറ്
- സ്വന്തം രാജ്യത്തോടും മറ്റു സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങളോടും സ്നേഹം.
- സാമൂഹ്യനന്മയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള നിർവ്യാവമയമായും പ്രവർത്തനം — പണിയെടുക്കാൻ കൂട്ടാക്കത്തന്നാരോ അവൻ ഭക്ഷിയ്ക്കരുത് എന്ന നിഷ്ഠ.
- സാമൂഹ്യസ്വത്ത് വർദ്ധിപ്പിയ്ക്കുന്നതിലും കാത്തുസൂക്ഷിയ്ക്കുന്നതിലും ശുഷ്കാന്തി.
- പൊതുജനങ്ങളോടുള്ള കർത്തവ്യത്തെക്കുറിച്ച് ഉന്നതമായ ബോധം; പൊതുതാൽപര്യങ്ങൾക്ക് ഹാനികരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൊറ്റിക്കൊള്ളരുത്.
- കൂട്ടായ പ്രവർത്തനം; സൗഹാർദ്ദപരമായ പരസ്പരസഹായം, ഓരോരുത്തനും എല്ലാർക്കും വേണ്ടി, എല്ലാവരും ഓരോരുത്തനും വേണ്ടി.
- വ്യക്തികൾ തമ്മിൽ മനുഷ്യത്വപരമായ ബന്ധങ്ങളും പരസ്പരബഹുമാനവും; മനുഷ്യൻ മനുഷ്യന് സഹായത്തും സഖാവും സഹോദരന്മാരാണ്.
- സത്യസന്ധത, വിശ്വസ്തത, സാൻമാർഗ്ഗീകമായ പരിശുദ്ധി, വിനയശീലം, പൊതുജീവിതത്തിലും സ്വകാര്യ ജീവിതത്തിലും കപടനാട്യങ്ങളില്ലാതിരിക്കൽ.
- കടുബത്തിൽ നിന്നുള്ള പരസ്പരം ആദരവ്, കട്ടികളെ പോറ്റിവളർത്തുന്നതിൽ ശുഷ്കാന്തി.
- അനീതി, പണിയെടുക്കാതെ പറ്റിത്തിന്നൽ, വിശ്വാസവഞ്ചന, തന്നെപ്പോറ്റിത്തരം എന്നിവയോട് സഹിക്കേട്.
- സോവിയറ്റ് യൂണിയനിലെ വ്യത്യസ്ത ജനവിഭാഗങ്ങൾ തമ്മിൽ സ്നേഹവും സൗഹാർദ്ദവും ദേശീയവിദ്വേഷം, വർണ്ണവിദ്വേഷം എന്നിവയോട് അസഹിഷ്ണുത.
- കമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ ശത്രുക്കളോടും സമാധാനത്തിന്റെ ശത്രുക്കളോടും ജനതകളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ എതിർക്കുന്നവരോടും അസഹ്യത.
- എല്ലാ നാടുകളിലുമുള്ള അധ്വാനിക്കുന്ന ജനങ്ങളുമായും എല്ലാ ജനതകളുമായും സൗഹാർദ്ദപരമായ ഐക്യം.

ഈ സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ ദൈവദത്തങ്ങളായ വിധിനിഷേധങ്ങളല്ല. കമ്മ്യൂണിസം കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ള സമരത്തിന്റെ അവിഭാജ്യഭാഗങ്ങളാണ്. കമ്മ്യൂണിസമെന്നവെച്ചാൽ സ്വഭാവശുദ്ധിയും, ധാർമ്മികബോധവും മനുഷ്യസ്നേഹവും വിളയാടുന്ന ഒരു സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതിയാണ്.

മുതലാളിത്തമവസാനിപ്പിച്ച് വർഗ്ഗരഹിതമായ ഒരു സമുദായം കെട്ടിപ്പടുത്താൻ മനുഷ്യൻ സ്വയം നന്നായിക്കൊള്ളുമെന്നും മർദ്ദനവും ചൂഷണവും നിലനിൽക്കുന്ന ഒരു സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയിൽ മർദ്ദനത്തിന്റെയും ചൂഷണത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള സാൻമാർഗ്ഗീകബോധം മാത്രമേ നിലനിൽക്കുകയുള്ളുവെന്നും മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ മനുഷ്യൻ ചിന്തയാവാതെയെന്നും മറ്റുമുള്ള പരിശുദ്ധ ഭോജ്യങ്ങൾ മാർക്സിസത്തിനെതിരാണ്. മനുഷ്യന്റെ സാൻമാർഗ്ഗീകബോധം ഒരൊറ്റദിവസം കൊണ്ടു സ്വയം പൊട്ടിമുളയ്ക്കുന്ന ഒരു പ്രതിഭാസമല്ല. പ്രാകൃതകാലം മുതൽക്കേ മനുഷ്യസമുദായം ആർജ്ജിച്ചുപോരുന്ന ആത്മീയോൽകൃഷ്ടതകളുടെ പാരമ്പര്യത്തിൽനിന്നാണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സമുദായത്തിലെ സാൻമാർഗ്ഗീകബോധം ഉടലെടുക്കുന്നത്. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സമുദായത്തിന്റെ ഭൗതികഘടനകളെന്നപോലെതന്നെ ആത്മീയഘടനകളും ആദ്യമായി മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിലാണുവിഭവിക്കുന്നത്. മുതലാളിത്തത്തിനെതിരായ തൊഴിലാളിമുതൽ സമരങ്ങളുടെ വളർച്ചയോടൊപ്പം കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മനുഷ്യന്റെ സാൻമാർഗ്ഗീകബോധവും വളരാൻ തുടങ്ങുന്നു. പക്ഷേ, അത് വളരുന്നത് യാന്ത്രികമായിട്ടല്ല ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥപോയി മറ്റൊന്ന് രൂപമെടുക്കുമ്പോഴേയ്ക്കും പുതിയ സാൻമാർഗ്ഗീകബോധം പടർന്നുപിടിക്കുന്നില്ല. നീണ്ടകാലത്തെ ബോധപൂർവ്വമായ പരിശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമാണിത്. അതുകൊണ്ടാണ് നാല് ദശാബ്ദത്തിലധികം കാലം സോഷ്യലിസം കെട്ടിപ്പടുത്തതിനുശേഷം ഒടുവിൽ വർഗ്ഗരഹിതമായ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സമുദായത്തിലേക്ക് കാലെടുത്ത് വയ്ക്കുന്ന ഒരു നാട്ടിൽപ്പോലും സ്വഭാവശുദ്ധിയുടെ കാര്യം അത്രമേൽ നിഷ്കർഷിക്കപ്പെടേണ്ടി വരുന്നത്.

നേതൃത്വവും സ്വഭാവശുദ്ധിയും

കമ്മ്യൂണിസം കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള റഷ്യക്കാർക്ക് മാത്രമല്ല, മഹത്തായ ഒരു ലക്ഷ്യത്തിനുവേണ്ടി പൊരുത്തുന്ന ഏതു ജനതയ്ക്കും സ്വഭാവശുദ്ധിയോടുള്ള ഇത്തരമൊരു സമീപനം ആവശ്യമാണ്. ഇന്ത്യയുടെ കാര്യം തന്നെയെടുക്കാം. രാഷ്ട്രീയസ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സമരത്തെ ധാർമ്മികമുഖ്യങ്ങളുമായി കൂട്ടിയിണക്കാൻ വേണ്ടി മഹാത്മാഗാന്ധി നടത്തിയ പരിശ്രമങ്ങളാണ് — ആ പരിശ്രമങ്ങൾക്ക് എന്തൊക്കെത്തന്നെ പരിമിതികളുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ശരി — ഇന്ത്യയുടെ ദേശീയപ്രസ്ഥാനത്തെ മഹത്തായ ഒരു ബഹുജനപ്രസ്ഥാനമാക്കി മാറ്റിയത്. സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടിയതോടുകൂടി പുതിയ ചില കർത്തവ്യങ്ങളുൾക്കൊള്ളുന്നു. വ്യവസായവൽക്കരണം, കാർഷികപരിഷ്കരണം, ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തോളയർത്തൽ, വിദ്യാഭ്യാസാഭിവൃദ്ധി മുതലായ പരിപാടികളിലൂടെ ദേശീയ പുനർനിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുന്നോട്ടുനീങ്ങി. ഏറെക്കഴിയുന്നതിനു മുമ്പായി ദേശീയ പുനർനിർമ്മാണത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം സോഷ്യലിസമാണ് എന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടു.

പക്ഷേ, പ്രഖ്യാപനവും പ്രവൃത്തിയും തമ്മിലുള്ള അന്തരം, അന്ദനം വർദ്ധിക്കുകയാണുണ്ടായത്.

സോഷ്യലിസമെന്നാൽ മനുഷ്യനെ മനുഷ്യനിൽനിന്നകറ്റിനിർത്തുന്ന സ്വകാര്യസ്വത്തുമായയും വർഗ്ഗവൈരുദ്ധ്യങ്ങളവസാനിപ്പിച്ച് ഉൽപ്പാദനോപകരണങ്ങളെ പൊതുവുടമയാക്കലുമാണ്. പക്ഷേ, സ്വകാര്യസ്വത്തുമുഴക്കിപ്പെടുക്കുകയും, വർഗ്ഗവൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുർച്ഛിക്കുകയുമാണ് ചെയ്തത്.

സോഷ്യലിസമെന്നാൽ ഉള്ളവനും ഇല്ലാത്തവനും തമ്മിലുള്ള അന്തരമവസാനിയ്ക്കലാണ്. പക്ഷേ, അകൽച്ച കറയലല്ല, വർദ്ധിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. സ്വത്തുക്കളുടെ കേന്ദ്രീകരണം ശിഥിലമാവുകയല്ല, കൂടുതൽ മുറുകുകയാണ് ചെയ്തത്. ലക്ഷ്യം സോഷ്യലിസമാണ്. പക്ഷേ, മുതലാളിത്തമാണ് കെട്ടിപ്പടുക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

മനുഷ്യൻ മനുഷ്യനെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്ന സമ്പ്രദായമവസാനിപ്പിക്കലാണ് ലക്ഷ്യം. പക്ഷേ, ചൂഷണത്തെ നിലനിർത്തുന്ന ഭരണകൂടവും ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വം മുതലാളിത്ത ചിന്താഗതിയെ മുറുകെപ്പിടിക്കുന്ന നേതാക്കൻമാരാണ് തലപ്പത്തിരിക്കുന്നത്.

അസമത്വത്തിന്റെയും ചൂഷണത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള സ്വകാര്യസ്വത്തുക്കളുടെ മൂഴിയ സാഹചര്യങ്ങളവസാനിപ്പിച്ച് സമുദായത്തിന്റെ ആത്മീയോൽക്കർഷത്തിനൊഴിച്ചുകാൻ വയ്യാത്ത മാനുഷിക സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിയ്ക്കലാണ് ലക്ഷ്യം. പക്ഷേ, സമൂഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യവും വ്യക്തികളുടെ സ്വർത്ഥോദ്ദേശ്യങ്ങളും തമ്മിൽ പൊരുത്തമില്ല. ഈ പൊരുത്തക്കേടാണ് ധാർമ്മികാധഃപതനത്തിന്റെ ഉറവിടം.

അപ്പോൾ സോഷ്യലിസമാണ് ലക്ഷ്യം എന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ടുമാത്രമായില്ല, സമുദായത്തിന്റെ ലക്ഷ്യമെന്നായിരിക്കണമെന്നതിനെപ്പറ്റിയും ആ ലക്ഷ്യം എങ്ങനെ നേടാൻ കഴിയുമെന്നതിനെപ്പറ്റിയും വ്യക്തമായ ബോധമുണ്ടായാൽ മാത്രം പോരാ. ലക്ഷ്യത്തിലേയ്ക്കുള്ള ജനങ്ങളെ നയിക്കുന്ന നേതാക്കൻമാരുടെ ആത്മീയവും സാൻമാർഗ്ഗീകവുമായ നിലവാരമെന്ത് എന്നതാണ് മുഖ്യമായ പ്രശ്നം.

നയിക്കുക എന്നവെച്ചാൽ പത്രപ്രസ്താവനകൾ ചെയ്യുകയും മൈതാനപ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുക എന്നു മാത്രമല്ല ആർത്ഥം. സോഷ്യലിസമെന്ന മഹത്തായ ലക്ഷ്യത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം ബഹുജനങ്ങളുടെ ഏദയങ്ങളിലേക്ക് പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ആ ലക്ഷ്യത്തിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാനുള്ള ആവേശവും കഴിവും കരുത്തും ത്യാഗബോധവും അവരിലുളവാക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് പ്രധാനം. ഭൗതികവും ധാർമ്മികവുമായ പാപുരത്തത്തിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന നേതാക്കൻമാർക്ക് ഈ കടമ നിറവേറ്റാൻ കഴിയില്ല. ലക്ഷ്യത്തോട് അഞ്ചലമായ കൂറും പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ താൽപ്പര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വ്യക്തിപരമായ താൽപ്പര്യങ്ങളെ ബലികഴിക്കാനുള്ള ത്യാഗസന്നദ്ധതയും ഉന്നതമായ മനുഷ്യസ്നേഹവും സാമൂഹ്യവും ശാസ്ത്രീയവും സാങ്കേതികവുമായ അറിവു വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള പരിശ്രമശീലവും ഉയർന്ന സാൻമാർഗ്ഗീക സാംസ്കാരിക നിലവാരങ്ങളും പതർച്ചയില്ലാത്ത ആദർശനിയ്ക്കലും വിനയം, സത്യസന്ധത, ധീരത, ദയ തുടങ്ങിയ സ്വഭാവഗുണങ്ങളും എല്ലാമുള്ള വ്യക്തികൾക്കേ സോഷ്യലിസം പോലുള്ള മഹത്തായ ഒരു ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് ജനങ്ങളെ നയിക്കാൻ കഴിയുള്ളൂ.

അങ്ങനെ സോഷ്യലിസത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സമരം എല്ലാത്തരം മൂഴിയതകൾക്കുമെതിരായി മനുഷ്യത്വത്തെ ഊട്ടിവളർത്താനുള്ള സമരവുമായി അവിഭാജ്യമാംവിധം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ, മനുഷ്യത്വമുള്ള ജനങ്ങൾക്കേ മാനുഷികമായ സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിയ്ക്കാൻ കഴിയൂ; ചിത്ത മനുഷ്യർക്ക് നല്ല സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിയ്ക്കാൻ സാധിയ്ക്കില്ല. നല്ല സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിയ്ക്കാൻ മുതിരുന്നവർ സ്വയം നല്ലവരായിരിക്കണം.

മുഴു

ഒരു സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥ തകരുകയും പുതിയൊരു സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥ ഉയർന്നുവരികയും ചെയ്യുന്ന എല്ലാ കാലഘട്ടങ്ങളിലും മനുഷ്യന്റെ ഭാവിയെപ്പറ്റിയുള്ള സംശയങ്ങൾ പൊന്തിവരിക സാധാരണമാണ്. പഴയ മൂല്യങ്ങളുടെ തകർച്ച മാനുഷിക മൂല്യങ്ങളുടെ ആകെ തകർച്ചയായി കൊട്ടിഘോഷിക്കപ്പെടുന്നു. കാലഹരണപ്പെട്ട കഴിഞ്ഞ പഴയ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയുടെ അധഃപതനം ധർമ്മികമൂല്യങ്ങളുടെ അധഃപതനത്തെയാണ് കുറിക്കുന്നത് എന്ന് വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. ഹ്യൂഡലിസത്തിന്റെ തകർച്ചയുടെ കാലത്ത് മാനുഷികമൂല്യങ്ങളാകെ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞുവെന്ന് നാടുവാഴി പ്രഭുക്കളുടെ പ്രതിനിധികൾ വിലപിക്കുകയുണ്ടായി. അയിത്തം, ജാതിമേധാവിത്വം മുതലായ മൂല്യങ്ങളുടെ തകർച്ച സന്നാതനങ്ങളായ ധർമ്മികമൂല്യങ്ങളുടെ തകർച്ചയാണെന്ന് കരുതപ്പെട്ടു. മുതലാളിത്തപരമായ സ്വത്തുടമസ്ഥന്മാർക്ക് വെല്ലുവിളിയുണ്ടാക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇന്നത്തെ കാലഘട്ടത്തിലും ഇതുതന്നെയാണ് സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. സാമ്രാജ്യാധിപത്യത്തിന്റെ സാർവലോകീകമായ തകർച്ചയും മുതലാളിത്തത്തിൽ നിന്നു സോഷ്യലിസത്തിലേക്കുള്ള പരിവർത്തനത്തിന്റെ സാഹചര്യങ്ങളും മാനുഷികബന്ധങ്ങളുടെ മുന്നിൽ പുതിയ ചോദ്യചിഹ്നങ്ങളുയർത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. കോടിക്കണക്കിലുള്ള ജനങ്ങളുടെ ജീവിതയാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെ അടിത്തറ പിടിച്ചുകലുക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ലോകമുതലാളിത്തം മരണശിക്ഷയ്ക്ക് വിധിയുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. സോഷ്യലിസത്തിന്റെ അനുദിനം വളർന്നുവരുന്ന സ്വാധീനശക്തി ചരിത്രത്തിന്റെ മനസ്സാക്ഷിയെ ഇളക്കിമറിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ പഴയയുടെ വൈതാളികൻമാർക്കിടയിൽ നിന്ന് ധർമ്മികമൂല്യങ്ങളുടെ തകർച്ചയെപ്പറ്റിയുള്ള മുറവിളികൾ പൊന്തിവരിക സ്വാഭാവികം മാത്രമാണ്. ചുറ്റുപാടും അഴിമതികൾ, കൈക്കൂലികൾ, ചൂഷണങ്ങൾ, ലാഭക്കൊള്ളുകൾ, അന്ധത, അഹങ്കാരം, കപടനാട്യങ്ങൾ! ഈ സാഹചര്യത്തിൽ സ്വാർത്ഥവും വഞ്ചനയും ക്രൂരതയും ബീഭത്സതയും മനുഷ്യന്റെ സഹജസ്വഭാവങ്ങളാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെടുന്നു. മനുഷ്യൻ പ്രകൃത്യാ ദുഷ്ടനും വഞ്ചനയും സ്വാർത്ഥമതിയുമാണെന്നും അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ മൃഗീയതയാണ് കിടന്നിരിക്കുന്നത് എന്നും അവനൊരിക്കലും നന്നാവുകയില്ലെന്നും മറ്റുമുള്ള വാദങ്ങൾ ഉയർന്നുവരുന്നു. ഭൗതികമായ നേട്ടങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ട്; ശാസ്ത്രം വളർന്നിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, ഭൗതികാഭിവൃദ്ധിയും ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വളർച്ചയും തിൻമകളെ തീറ്റിപ്പോറ്റുകമാത്രമാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത് എന്നും ഭൗതികപുരോഗതിയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള വെമ്പൽ ആത്മീയാധഃപതനത്തിനു വഴിതെളിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നും മറ്റും വാദിക്കപ്പെടുന്നു.

മനുഷ്യൻ അധഃപതിക്കുകയാണോ?

പക്ഷേ, യഥാർത്ഥത്തിൽ മനുഷ്യസമുദായമാകെ, അധഃപതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണോ? തീർച്ചയായുമല്ല. കത്തകമുതലാളികളും കരിമ്പുതടവുകാരും നാടുവാഴികളും ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവികളും അവർക്കു ശിക്ഷിപ്പാടി സ്വാർത്ഥം നേടുന്ന കൂട്ടംകൂട്ടങ്ങളും സ്ഥാനമാനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി കടിപിടിക്കുന്ന രാഷ്ട്രീയനേതാക്കൻമാരാണ് അധഃപതനത്തിലേക്ക് ഊളിയിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ സ്വത്തുടമ വ്യവസ്ഥയുടെ പാപ്പുരത്താണ് ധർമ്മികാധഃപതനത്തിലൂടെ പ്രകടമാകുന്നത്.

ധർമ്മികമൂല്യങ്ങളുടെ പ്രശ്നം എല്ലാറ്റിനുമുപരി ഒരു മാനുഷികപ്രശ്നമാണ്. മാനുഷികപ്രശ്നമാകട്ടെ സാമൂഹ്യപ്രശ്നങ്ങളുമായും സാമ്പത്തികരാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യങ്ങളുമായും ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളിൽ സാമ്പത്തികരാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യങ്ങളിലുണ്ടാക്കുന്ന മാറ്റങ്ങൾ മാനുഷികബന്ധങ്ങളിലും മനുഷ്യന്റെ ചിന്താമണ്ഡലത്തിലും സ്വഭാവഗുണങ്ങളിലുമെല്ലാം പ്രതിഫലിക്കുന്നു തീർച്ചയാണ്. ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ മറ്റേതു സമുദായത്തിലും എന്നപോലെ മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിലും മാനുഷികങ്ങളായ സാമ്പത്തികബന്ധങ്ങളെ വികൃതമാക്കുകയും ഞെക്കിത്തരിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഘടകങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. മുതലാളിത്തവും സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റേയും ഹ്യൂഡലിസത്തിന്റേയും അവശിഷ്ടങ്ങളും ജനങ്ങളുടെമേൽ നാനാതരത്തിലുള്ള സമ്മർദ്ദങ്ങൾ ചെലുത്തുന്നു. ഈ സാഹചര്യങ്ങളിൽ അടിപതറാതെ ജീവിയ്ക്കുക എളുപ്പമല്ല. അതുകൊണ്ട് സമുദായത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിലുള്ള വിഭാഗങ്ങളുടെ ചിത്തത്തരങ്ങളും അധഃപതനവാസനകളും കുറേയൊക്കെ കീഴോട്ടും പടർന്നുപിടിയ്ക്കുമെന്ന് സ്വാഭാവികം മാത്രമാണ്.

പക്ഷേ, ഇതിന്റെ അർത്ഥം സമുദായമാകെ അധഃപതിക്കുന്നുവെന്നല്ല. ഹ്യൂഡലിസത്തിനോ മുതലാളിത്തത്തിനോ ദുഷ്ടിപ്പിടാൻ കഴിയാത്ത കോടിക്കണക്കിലുള്ള ജനങ്ങളുണ്ട്. സമ്മർദ്ദങ്ങൾക്കും പ്രലോഭനങ്ങൾക്കും അവർ കീഴടങ്ങുന്നില്ല. ചൂഷണവ്യവസ്ഥയുടെ ബീഭത്സതകൾക്ക് അവരുടെ മാനുഷികതയെ ഇടിച്ചുതകർക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. പട്ടിണി, ദാരിദ്ര്യം, തൊഴിലില്ലായ്മ തുടങ്ങിയ പ്രതികൂല സാഹചര്യങ്ങളിൽ എല്ലാ മനുഷ്യരും മോഷണത്തിനോ വ്യഭിചാരത്തിനോ മുതിരാറുണ്ടോ? ഒരു വലിയ പണക്കാരനെ രാത്രി സമയത്തെങ്ങാനും ഒറ്റയ്ക്ക് കണ്ടുകിട്ടിയാൽ നിങ്ങളയാളെ കൊലചെയ്ത് പണം തട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻ മുതിരമോ? എത്രതന്നെ ദാരിദ്ര്യമുണ്ടെങ്കിലും മോഷണത്തിനോ കൊലപാതകത്തിനോ ഒരിക്കലും സന്നദ്ധരാകാത്ത ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകളെ നമ്മൾ കാണാറില്ലേ? അവർ കക്കുകയോ കൊലനടത്തുകയോ ചെയ്യാത്തതെന്തുകൊണ്ടാണ്? പോലീസുകാർ അറസ്റ്റുചെയ്യുമെന്ന പേടിക്കൊണ്ടാണോ? അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ പോലീസ് അടുത്തെങ്ങുമില്ലെന്ന് ബോധ്യമായാൽ കവർച്ചയ്ക്കും കൊലപാതകത്തിനും ആളുകൾ തയ്യാറാവുമോ? ഇല്ല എന്തുകൊണ്ട്? ഭീരുത്വം കൊണ്ടാണോ? അല്ല പിന്നെയോ? തലമുറയതലമുറയായി സമാർജ്ജിച്ചുപോന്ന സാമ്പത്തികബോധത്തിന്റെ ശക്തികൊണ്ട് ധർമ്മികമൂല്യങ്ങളിലുള്ള വിശ്വാസംകൊണ്ട്. തോണിമറഞ്ഞുവെള്ളത്തിൽവീണ അജ്ഞാതബാലനെ രക്ഷിക്കാൻ വേണ്ടി സ്വന്തം ജീവനെപ്പോലും ബലികഴിയ്ക്കുന്നവരില്ലേ? സ്വന്തം കുട്ടിയ്ക്ക് ഫീസുകൊടുക്കാൻ വേണ്ടി സൂക്ഷിച്ചുവെച്ച പണം അയൽവീട്ടിലെ രോഗിയുടെ ചികിത്സയ്ക്കുവേണ്ടി എടുത്തുകൊടുക്കുന്നവരില്ലേ? മറ്റുള്ളവരുടെ കഷ്ടപ്പാടുകളിൽ മനസ്സലിയുന്നവരില്ലേ? എത്രതന്നെ പ്രലോഭനങ്ങളുണ്ടായാലും കൈക്കൂലി വാങ്ങാനോ അന്യരെ വഞ്ചിക്കാനോ കൂട്ടാക്കത്തരവരില്ലേ? പൊതുതാൽപ്പര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സ്വാർത്ഥതാൽപ്പര്യങ്ങളെ ബലികഴിയ്ക്കുന്നവരില്ലേ; അടിമത്തവും പട്ടിണിയും സൃഷ്ടിയ്ക്കുന്ന സാമൂഹ്യസാഹചര്യങ്ങളോട് വെറുപ്പുതോന്നുന്നവരില്ലേ? ഉന്നതങ്ങളായ മാനുഷികാദർശങ്ങൾക്കുവേണ്ടി എന്തുതയാഗവും ചെയ്യാൻ സന്നദ്ധരാകുന്നവരില്ലേ? ഉണ്ട്, ധാരാളമുണ്ട്, പ്രത്യേകിച്ചും അധ്വാനിച്ച് ഉപജീവനം കഴിയ്ക്കുന്ന തൊഴിലാളികൾ, കൃഷിക്കാർ, പുരോഗമനവാദികളായ ബുദ്ധിജീവികൾ മുതലായ ജനവിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ. മനുഷ്യസമുദായമാകെ ധർമ്മികാധഃപതനത്തിന്റെ ചൂഴ്ചിൽപ്പെട്ടു കറങ്ങുകയാണെന്നു പറയുന്നവർ നന്നെയാണ് പറയുന്നത്. മനുഷ്യൻ പ്രകൃത്യാ ചിത്തയാണെന്നും സ്വാർത്ഥത, വഞ്ചന, ക്രൂരത മുതലായവ മനുഷ്യന്റെ സഹജസ്വഭാവങ്ങളാണെന്നും പറയുന്നവർ നേരല്ല പറയുന്നത്. മനുഷ്യൻ ഒരിക്കലും മൃഗമായിരുന്നിട്ടില്ല. ചൂഷണവ്യവസ്ഥകളുടെ മൃഗീയസാഹചര്യങ്ങൾ അവന്റെ മാനുഷികതകളെ വളച്ചൊടിയ്ക്കുകയും വികൃതമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നതു ശരിയാണ്. പ്രതികൂലസാഹചര്യങ്ങൾ അവന്റെ മനുഷ്യത്വത്തെ മുരടിപ്പിക്കുന്നുവെന്നതും ശരിയാണ്. പക്ഷേ, എല്ലാത്തരം പ്രതികൂലസാഹചര്യങ്ങളോടുമെതിരിട്ടുകൊണ്ട് നൂറ്റാണ്ടുകളിലൂടെ നിലനിന്നുവന്നിട്ടുള്ള മൗലികങ്ങളായ മാനുഷികഗുണങ്ങളുടെ ഉറവുകൾ വറ്റിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ബീഭത്സങ്ങളായ അസാൻമാർഗ്ഗീകതകളുടെ ഒത്തനടുക്കുന്നിന്നുകൊണ്ടുതന്നെ സ്വന്തം മാനുഷികതയെ കാത്തുരക്ഷിക്കാനും മറ്റുള്ളവരുടെ ധർമ്മികബോധത്തെ തട്ടിയുയർത്താനുമുള്ള മനുഷ്യന്റെ കഴിവുകൾ കൈമോശം വന്നുപോയിട്ടില്ല. ആത്മീയശക്തി നഷ്ടപ്പെട്ട ദുർബ്ബലഹൃദയൻമാർ സമ്മർദ്ദങ്ങളോടും പ്രലോഭനങ്ങളോടും നേരിടാൻ കഴിയാതെ ചിത്തത്തങ്ങൾക്കു കീഴടങ്ങുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു പരമാർത്ഥമാണ്. പക്ഷേ, അതേസമയത്തുതന്നെ സാഹചര്യങ്ങളുടെ ആത്മീയതകർച്ചകളിലേക്ക് കാലിടറിവീഴാതെ മാനുഷികമായ ഉത്കൃഷ്ടതകളെ ഉയർത്തിപ്പിടിയ്ക്കുന്ന കോടിക്കണക്കിലുള്ള ജനങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നുള്ള യഥാർത്ഥ്യവും വിസ്മരിച്ചുകൂടാ. ചൂഷണകവർഗ്ഗക്കാരും അവരെ ചുറ്റിപ്പറ്റിനിൽക്കുന്ന ക്ഷുദ്രജീവികളും ധർമ്മികാധഃപതനത്തെ കെട്ടിപ്പണയനോം ഭൂരിപക്ഷക്കാരായ ജനങ്ങളുടെ മനഃസാക്ഷി അസാമ്പത്തികതകൾക്കെതിരായി ഇളകിമറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആത്മീയമായ പാപ്പുരത്തത്തിനു മുമ്പിൽ അവർ മുട്ടുകുത്തുന്നില്ല. അവർ സാഹചര്യങ്ങൾക്കു കീഴടങ്ങുന്നവരല്ല. സാഹചര്യങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കുന്നവരാണ്. ക്രിയാത്മകമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ സാഹചര്യങ്ങളെ മാറ്റിമറിയ്ക്കാനും മനുഷ്യസമുദായത്തിന്റെ ഭാവിയെ രൂപപ്പെടുത്താനുമുള്ള അവരുടെ കഴിവുകൾ നശിച്ചുപോയിട്ടില്ല. പണപ്പെട്ടികളുടെ അസാമ്പത്തികതയേയും അധികാരസ്ഥാനങ്ങളുടെ ആത്മീയപാപ്പുരത്തത്തേയും അവരൊരിക്കലും ന്യായീകരിക്കുന്നില്ല. ചുറ്റുപാടുമുള്ള കപടനാട്യങ്ങളും വഞ്ചനകളും അവരെ അസ്വസ്ഥരാക്കുന്നു: അധർമ്മികതകളെ സൃഷ്ടിക്കുന്ന മൃഗീയ സാഹചര്യങ്ങളെ മാറ്റാനും ഉത്കൃഷ്ടതകൾക്കു വളരാൻ പറ്റിയ മാനുഷിക സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാൻ അവൻ വെമ്പൽകൊള്ളുന്നു. ചൂഷണങ്ങൾക്കും മർദ്ദനങ്ങൾക്കുമെതിരായ തങ്ങളുടെ ദൈനംദിന സമരങ്ങളെ അസ്സാൻമാർഗ്ഗീകതകൾക്കെതിരായ സമരങ്ങളുമായി കൂട്ടിയിണക്കുവാൻ അവർ പരിശ്രമിക്കുന്നു. ഭാവിയ്ക്കൽ ഉറച്ചവിശ്വാസവും ഉന്നതാദർശങ്ങളോടു കൂറുമുള്ള ഈ ജനകോടികളാണ് പുതിയ സാമൂഹ്യസാഹചര്യങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാക്കൾ. മനുഷ്യസമുദായത്തിന്റെ പുരോഗതിയ്ക്കും പുതിയൊരു സാമൂഹ്യനീതിയ്ക്കുംവേണ്ടി പടവെട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ ജനകോടികൾ തന്നെയാണ്, സമുദായത്തെ മലിമസമാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അധഃപതനപ്രവണതകളെ എന്തെന്നേയ്ക്കുമായി തുടച്ചുനീക്കാൻ കഴിയുമെന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും മുഖ്യമായ ഉറപ്പ്.

എന്നാൽ അസാൻമാർഗ്ഗീകതകൾക്കെതിരായ ഈ ജനകീയ പ്രവണതകൾ ചിന്നിച്ചിതറിയിക്കുകയാണ്. അവയ്ക്ക് സംഘടിതമായ ഒരു രൂപം നൽകുകയാണ് ധർമ്മികമൂല്യങ്ങളിൽ വിശ്വസിയ്ക്കുന്നവരുടെ കടമ. ആദ്യപതിപ്പ് 1965, ഏപ്രിൽ രണ്ടാപതിപ്പ് 1980 മാർച്ച് പ്രഭാത് ബുക്ക് ഹൗസ്, തിരുവനന്തപുരം

കെ. ദാമോദരൻ

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേരളത്തിലെ സ്ഥാപകനേതാക്കളിൽ ഒരാളും മാർക്സിസ്റ്റ് സൈദ്ധാന്തികനും എഴുത്തുകാരനുമായിരുന്നു കെ. ദാമോദരൻ (ഫെബ്രുവരി 25, 1904-ജൂലൈ 3, 1976). മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ തിരൂർ

വില്ലേജിൽ പൊറ്റൂർ ദേശത്തു് കീഴേടത്ത് എന്ന സമ്പന്ന നായർ കുടുംബത്തിൽ കിഴക്കിനിയേടത്ത് തുപ്പൻ നമ്പൂതിരിയുടേയും കീഴേടത്ത് നാരായണി അമ്മയുടേയും മകനായാണ് ദാമോദരൻ ജനിച്ചത്. കേരള മാർക്സ് എന്നാണ് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. 'പാട്ടുബാക്കി' എന്ന നാടകരചനയിലൂടെയും അദ്ദേഹം പ്രശസ്തനായി. കോഴിക്കോട് സാമൂതിരി കോളേജിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ദേശീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളോടു് ആകർഷിക്കപ്പെട്ടു. നിയമലഘന പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു.

കാശിവിദ്യാപീഠത്തിലെ പഠനകാലഘട്ടം മാർക്സിസ്റ്റ് ആശയങ്ങളോടു് താൽപര്യം വർദ്ധിപ്പിച്ചു. തികഞ്ഞ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരനായാണ് കേരളത്തിൽ തിരിച്ചെത്തിയത്. പൊന്നാനി ബീഡിതൊഴിലാളി പണിമുടക്കിൽ പങ്കെടുത്തു് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു. നവയുഗം വാരികയുടെ പത്രാധിപരായിരുന്നു. പാർട്ടി പിളർന്നപ്പോൾ സി. പി. ഐ.-യിൽ ഉറച്ചുനിന്നെങ്കിലും അവസാനകാലത്തു് പാർട്ടിയിൽ നിന്നും അകന്നു. ജവഹർലാൽ നെഹ്രു സർവ്വകലാശാലയിൽ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ചരിത്രം തയ്യാറാക്കാനുള്ള പഠനത്തിനിടെ 1976 ജൂലൈ 3-ന് അന്തരിച്ചു. പദ്മം ജീവിതപങ്കാളിയായിരുന്നു.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക് ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

കെ ദാമോദരന്റെ സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ 3

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

1. സാമൂഹ്യ പരിവർത്തനങ്ങൾ
2. രണ്ടു ലോകങ്ങൾ
3. വ്യക്തിയും പ്രസ്ഥാനവും
4. സ്ത്രീയും പുരുഷനും
5. ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ
6. മാർക്സിസവും ഭൗതികവാദവും
7. മാർക്സിസവും മതവിശ്വാസവും
8. യേശുക്രിസ്തു മോസ്തോവിൽതന്നെ
9. ക്രിസ്തുവിന്റെ ഭക്തനോ ശത്രുവോ?
10. പ്രാർത്ഥനയും സാന്മാർഗ്ഗികബോധവും
11. പള്ളിക്കൂടത്തിലെ പ്രാർത്ഥന
12. അടിമത്തവും ക്രിസ്ത്യാനികളും
13. മാർക്സ് മുതൽ സ്റ്റാലിൻ വരെ
14. ലേനിന്റെ സംഭാവനകൾ
15. ഒക്ടോബർ വിപ്ലവത്തിന്റെ നേതൃശക്തി
16. തത്വവും പ്രയോഗവും തമ്മിലുള്ള വിടവുനീക്കണം

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 1
2. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 2
3. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 3
4. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 4
5. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 5
6. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 6
7. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 7
8. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 8
9. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 9
10. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 10